

Danish scientific journal
DSJ

№43/2020

ISSN 3375-2389

Vol.3

The journal publishes materials on the most significant issues of our time. Articles sent for publication can be written in any language, as independent experts in different scientific and linguistic areas are involved.

The international scientific journal “Danish Scientific Journal” is focused on the international audience. Authors living in different countries have an opportunity to exchange knowledge and experience.

The main objective of the journal is the connection between science and society. Scientists in different areas of activity have an opportunity to publish their materials. Publishing a scientific article in the journal is your chance to contribute invaluablely to the development of science.

Editor in chief – Lene Larsen, Københavns Universitet
Secretary – Sofie Atting

- Charlotte Casparsen – Syddansk Erhvervsakademi, Denmark
- Rasmus Jørgensen – University of Southern Denmark, Denmark
- Claus Jensen – Københavns Universitet, Denmark
- Benjamin Hove – Uddannelsescenter Holstebro, Denmark
- William Witten – Iowa State University, USA
- Samuel Taylor – Florida State University, USA
- Anie Ludwig – Universität Mannheim, Germany
- Javier Neziraj – Universidade da Coruña, Spain
- Andreas Bøhler – Harstad University College, Norway
- Line Haslum – Sodertorns University College, Sweden
- Daehoy Park – Chung Ang University, South Korea
- Mohit Gupta – University of Calcutta, India
- Vojtech Hanus – Polytechnic College in Jihlava, Czech Republic
- Agnieszka Wyszynska – Szczecin University, Poland

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

Danish Scientific Journal (DSJ)
Istedgade 104 1650 København V Denmark
email: publishing@danish-journal.com
site: <http://www.danish-journal.com>

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

Volynets O.

SPATIALLY LOCALIZED SYSTEMS IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMICS: PROBLEMS OF STATE SUPPORT IN THE TRANSFORMATION OF ECONOMIC INTERESTS IN THE RURAL SOCIETY.....3

Burilina M.

DEPENDENCE OF DISTRIBUTION OF INFECTIONS (FOR EXAMPLE COVID-19) ON LOGISTIC MOVEMENT FLOWS 8

Nochka M.

EXISTING APPROACHES TO THE CONCEPT OF HUMAN CAPITAL 12

JURISPRUDENCE

Dovban I.

INTERNATIONAL AND LEGAL FACTORS OF SOCIAL AND LEGAL CONDITIONALITY OF CRIMINAL LIABILITY FOR CRIMES COMMITTING BY PUBLIC SERVANTS 19

PEDAGOGICAL SCIENCES

Elsukova E.

TO THE QUESTION OF WRITING AN ESSAY ON THE DISCIPLINE "LATIN LANGUAGE" AT A MEDICAL UNIVERSITY 23

Odarchenko V., Kuznetsova O., Akimova O.

MODERN APPROACHES OF ORGANIZATION OF NON-FORMAL EDUCATION IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS..... 25

Platonova Ya., Pautkin A.

ASSESSMENT OF SPINAL COLUMN MOBILITY WITH LATERAL MOVEMENTS OF THE TRUNK FEMALE STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS 30

Chornenka Zh., Antoniv A., Yakovets K.

DISTANCE LEARNING AS A MODERN FORM OF EDUCATION FOR MEDICAL STUDENTS 35

PHILOLOGICAL SCIENCES

Stycheva O., Sesorova D.

COMMUNICATION LITERACY IN THE LINGUODIDACTIC ASPECT 38

Urazalieva G.

TOPOS STEPPE IN THE WORKS OF F. DOSTOEVSKY 41

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Kroyan G., Gurova O.

ACTIVATION OF PERSONAL POTENTIAL AS A FACTOR OF OVERCOMING BREAKING EVENTS ON THE EXAMPLE OF CHILDREN WITH ONCOLOGICAL DISEASES 44

Lomaka E., Naumenko M.

STYLES OF FAMILY EDUCATION OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN WITH MENTAL RETARDATION 46

Sidenkov M., Litvinenko V., Sidenkova A.

HETEROGENEOUS MOTIVATION PROFILES OF PERSONS IN PROFESSIONAL ACTIVITIES AND PERSONS RECEIVING PROFESSIONAL MEDICAL EDUCATION ... 49

SOCIAL SCIENCES

Sokolovskyy I., Potapova D., Tienin P.

DEVELOPMENT OF APPROACHES FOR CORPORATE REPUTATION EVALUATION..... 53

PEDAGOGICAL SCIENCES

MODERN APPROACHES OF ORGANIZATION OF NON-FORMAL EDUCATION IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Odarchenko V.,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Pedagogy, Psychology and Education Management
of the Municipal Establishment "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy"
Of The Kharkiv Regional Council;*

Kuznetsova O.,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Docent of the Department of Pedagogy, Psychology and Education Management
of the Municipal Establishment "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy"
Of The Kharkiv Regional Council;*

Akimova O.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Docent of the Department of Pedagogy, Psychology and Education Management
of the Municipal Establishment "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy"
Of The Kharkiv Regional Council*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ЗВО

Одарченко В.І.,

*кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР*

Кузнєцова О.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР*

Акімова О.М.

*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології,
початкової освіти та освітнього менеджменту
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР*

Abstract

The article is devoted to modern approaches to the organization of non-formal education in the process of training future teachers in the Free Economic Zone. The concept of formal and non-formal education is revealed in the work, the prospects of education development in Ukraine are determined. The concept of non-formal education is considered in the context of an innovative scenario for the development of Ukrainian education, able to increase the effectiveness of education by providing a high degree of motivation of students to education, chosen on their own initiative; purposefulness of the learner's educational activity, based mainly on independent learning; the flexibility needed to meet a variety of individual needs; freedom of relations and a comfortable educational atmosphere; connection with practice, etc.

It was found that the use of non-formal education can be useful: for society as a whole, for individual participants and for formal education. Revealed ways of organizing non-formal education are such as: mentoring; coaching; training in working groups; action learning; storytelling (metaphorical game, Play-back theater); job shadowing; secondment; Buddying; electronic methods (e-learning).

In the article the authors characterize the conditions for choosing the method of non-formal education, namely: situational expediency of the game / task and compliance with the topic of educational practice or route; readiness of different age groups for game actions; the level of community formation; taking into account age, gender, social and other differences; number of group members; the possibility of improvisation in the space of the game.

Анотація

Статтю присвячено сучасним підходам до організації неформальної освіти в процесі підготовки майбутніх вчителів у ЗВО. В роботі розкрито поняття формальної та неформальної освіти, визначені перспективи розвитку освіти в Україні. Поняття неформальної освіти розглядається в контексті інноваційного сценарію розвитку української освіти, здатного підвищувати ефективність освіти за рахунок забезпечення високого ступеня мотивації студентів до освіти, обраної за власною ініціативою; цілеспрямованості навчальної діяльності того, хто навчається, заснованої головним чином на самостійному навчанні; гнучкості, необхідної для задоволення різноманітних індивідуальних потреб; свободи відносин і комфортного освітнього атмосфери; зв'язком з практикою тощо.

Виявлено, що застосування неформальної освіти може бути корисним: для суспільства в цілому, для окремих учасників та для формальної освіти.

Розкриті способи організації неформальної освіти такі як: наставництво; коучинг (coaching); навчання в робочих групах; навчання дією (action learning); сторітеллінг (метафорична гра, Play-back театр); шедоуінг (Job Shadowing); секондмент (Secondment); Баддінг (Buddying); електронні способи (e-learning).

В статті авторами схарактеризовані умови вибору способу неформальної освіти, а саме: ситуативна доцільність гри / завдання та відповідність темі освітньої практики або маршруту; готовність різновікової групи до ігрових дій; рівень сформованості спільноти; врахування вікових, гендерних, соціальних, інших відмінностей; кількість учасників групи; можливість імпровізації в просторі гри.

Keywords: non-formal education, self-education, future teacher, conditions, implementation.

Ключові слова: неформальна освіта, самоосвіта, майбутній педагог, умови, впровадження.

Постановка проблеми. В основу модернізації сучасної системи освіти України покладені ідеї безперервності, інтегративності та варіативності. Поява в таких умовах нових суб'єктів освітньої системи є вкрай актуальним. Різноманітні сучасні форми організації безперервної освіти є запорукою успішності викладацької діяльності, а також наступітності різних рівнів та видів освіти, саме тому вони формуються на основі інтеграції останніх та створюють єдиний освітній простір з широким спектром послуг. Актуальним в таких умовах стає пошук нових підходів до розуміння сутності педагогічного забезпечення даного явища.

Термін неформальна освіта активно входить в понятійний апарат актуальних документів, що визначають перспективи розвитку освіти в Україні.

У Меморандумі неперервної освіти ЄС формальна (офіційна) освіта визначається як освітній процес, що завершується отриманням загальнонавчального диплома або атестату і реалізований через традиційну систему державних і недержавних освітніх установ (ЗЗСО, коледжі, технікуми, ЗВО), де успішне закінчення освітнього процесу підтверджується видачею документа відповідно до державних стандартів (атестат, свідоцтво, диплом, посвідчення). Воно ієрархічно структуроване, охоплює всі шаблі: від середньої до післядипломної освіти.

Так само в Меморандумі неперервної освіти ЄС представляється неформальна освіта як особлива форма освітньої діяльності суб'єктів, зазвичай не супроводжується видачею документа і здійснювану в освітніх установах або громадських організаціях, клубах і гуртках, а також під час індивідуальних занять з репетитором або тренером. Основна ознака неформальної освіти – відсутність єдиних, в тій чи іншій мірі стандартизованих вимог до результатів навчальної діяльності. Ця сфера освітньої практики зазвичай зорієнтована на поповнення знань і умінь в області аматорських занять і захоплен з прагненням розширити культурний кругозір і набути знання та вміння, що необхідні в побуті, в сфері міжособистісного спілкування, для компетентної участі людини в різних видах соціально значущої діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній науковій літературі існують різні підходи до визначення неформальної освіти як педагогічної дефініції. Зокрема, неформальну освіту розглядають як форму освіти дорослих (А. Гончарук, Н. Горук, С. Зінченко, Н. Мартинова, Н. Сулаєва,

Л. Тимчук); як умову реалізації концепції неперервного навчання (Н. Верхоглядова, В. Давидова, Ю. Деркач, М. Лещенко); як синонім позашкільної або позааудиторної навчально-виховної діяльності (Т. Кристопчук, В. Стрижалковська, І. Яковлева); як неструктурований, безсистемний та нецілеспрямований процес пізнання нового або об'єднання за інтересами (С. Закревська, Г. Нестеренко, О. Тишкова). На нашу думку, така ситуація викликана: інноваційністю власне терміну «неформальна освіта»; великою кількістю досліджень з порівняльної педагогіки, у яких по-різному перекладаються близькі за значенням терміни; випереджувальним характером розвитку педагогічних концепцій та послугованні наявним термінологічним апаратом.

Неформальна освіта розглядається в сучасній державній політиці в контексті інноваційного сценарію розвитку української системи освіти. Вона здатна підвищувати ефективність освіти за рахунок забезпечення високого ступеня мотивації здобувачів освіти до навчання, обраної за власною ініціативою; цілеспрямованістю навчальної діяльності.

Важливу роль в неформальній освіті відіграє особливе середовище, яке створюється з конкретними педагогічними цілями. Позиція актуалізації створення спеціального освітнього середовища спирається, в першу чергу, на наукові погляди Л. Виготського, який визнавав соціальне середовище (а точніше середовище взагалі, з домінуючим соціальним компонентом) головним виховним, особистісно домінуючим фактором. Він визначав найважливішою, першочерговим завданням педагога організацію такого середовища. Прикладом специфічної реалізації цих ідей в сучасній практиці служить організація освітніх шкіл, наукових експедицій та деяких інших заходів неформальної освіти.

Розширення застосування неформальної освіти може бути корисним: а) для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля молоді та осіб похилого віку); б) для формальної освіти (можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги здобувачів освіти, стейкхолдерів і доповнюючи освітні пропозиції; зростання мотивації учасників освітнього процесу, їх особистісної зацікавленості); в) для учасників (можливість самовдосконалення та

виховання самооцінки; розвиток громадянських навичок; виховання почуття причетності, солідарності; оптимальне поєднання свободи і відповідальності; можливість самостійного вибору часу, місця, тривалості навчання).

Загальносвітова тенденція сьогодення – рух до зближення та взаємодоповнення формальної та неформальної освіти замість конкуренції між ними. Неформальна освіта може бути полігоном для випробування методик та інструментів, котрі згодом може взяти на озброєння формалізована освіта. Але не слід забувати, що, на відміну від формальної освіти, неформальна освіта є необов'язковою та добровільною, а значить – не може замінити чивитіснити існуючу освітню інфраструктуру.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати сучасні підходи організації неформальної освіти в процесі підготовки майбутніх вчителів у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. В Україні існування неформальної освіти охоплює наступні галузі: позашкільна освіта; післядипломна освіта та освіта дорослих; громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій); шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та ін. умінь); освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами тощо). Останнім часом розпочали роботу кілька університетів третього віку, що надають освітні послуги старшим особам.

Зазначимо, що неформальна освіта, в організаційному плані, найбільш гнучка, різноманітна за формою і освітньої тематики. Вона здатна задовольнити різноманітні освітні потреби різних груп населення і стати значущим механізмом соціалізації індивіда, допомагаючи йому освоювати в соціумі нові соціальні ролі, сприяючи розвитку, самоосвіти і самовиховання. Неформальна освіта стає сьогодні значущим механізмом мультикультурної і політичної соціалізації особистості [2].

Неформальна освіта, як правило, відрізняється оригінальним підходом до організації освітньої діяльності, орієнтованим на особливості педагога, зв'язком зі змінами в соціокультурному середовищі, позитивним впливом на самоосвіту, самовиховання і саморозвиток людини.

Оскільки предметом нашого дослідження є неформальна освіта майбутніх освітян, то більш детально розглянемо способи організації неформальної освіти.

Серед способів організації неформальної освіти виділяють: наставництво; коучинг (coaching); навчання в робочих групах; навчання дією (action learning); сторітеллінг (метафорична гра, Play-back театр); шедоуінг (Job Shadowing); секонд-мент (Secondment); Баддінг (Buddying); електронні способи (e-learning) [5].

Найпоширенішим способом в освітній практиці є *наставництво*, яке розвивається в Україні починаючи з 30-х років минулого століття. Наставництво передбачає існування професійного фахі-

вця, колеги, педагога - тобто наставника – і студента, які, взаємодіючи один з одним, передають і набувають знання і формують досвід, відмінний для кожного вікового етапу розвитку особистості [8].

Індивідуальний коучинг (coaching) увійшов в педагогічну практику і отримав визнання в нашій країні у кінці 90-х років минулого століття. Він став актуальним у зв'язку зі зростаючими потребами тих хто навчається мати тьютора, куратора, консультанта, який міг би спільно з ним розробити індивідуальний освітній план, спрямований на реалізацію потенціалу людини, його особистих можливостей.

Навчання в робочих групах можна розглянути на прикладі командних ігор (TEAM building). По суті, вони являють собою завдання, спрямовані на створення з групи команди – спільноти з єдиними цілями, цінностями. Такі ігри розвивають в учасників відчуття згуртованості, допомагають усвідомити свою роль в команді, вплив власної поведінки на стан всієї групи, спільноти; формують досвід безпосередньої взаємодії з іншими людьми, довіра до учасників гри. Приступаючи до моделювання та виконання завдання, дуже важливо враховувати готовність групи до гри і реалізації тієї чи іншої складності завдання.

Навчання дією (action learning) можна розглянути на прикладі гри Криголами (Ice-breaker). Вона полягає у виконанні коротких активних завдань тривалістю близько 5 хвилин. Така гра дозволяє зняти напругу, підвищити концентрацію уваги; зазвичай не вимагає спеціальної підготовки і тематичних матеріалів.

Сторітеллінг став застосовуватися в практиці неформальної освіти кілька років тому. Він являє собою ефективний спосіб передачі певної інформації, націленої на розвиток особистості. До такої інформації можна віднести міфи, легенди, казки, захоплюючі та повчальні історії з життя героїв, які є значущими для тієї чи іншої вікової групи. Кожна людина в своєму житті опинявся в ситуації вибору, коли необхідно прийняти відповідальне рішення. У цій ситуації часом коротка історія, розказана кимось або прочитана, казка, крилата фраза, метафора можуть допомогти вирішенню ситуації. Їх ефективність і пояснюється тим, що вони допомагають відповісти на виниклі життєві питання. Як правило, використовуються готові, часто загальновідомі метафори, проте сьогодні багато авторів складають нові філософські притчі, сучасні казки, короткі оповідання, які з'являються в друку, Інтернеті тощо. Раніше це називалося сказителство. Автори, казкарі, письменники створювали історії, в основі яких реальні факти, надаючи їм частково нереальний сенс, пов'язаний з мрією або фантазією. Сьогодні це мистецтво називають сторітеллінгом.

Пошук вирішення життєвої ситуації на основі аналізу того чи іншого випадку – розповіді з життя значущих для учасників студентської спільноти героїв – розвиває критичне мислення, навички аналізу, актуалізує вміння відрізнити факт від припущення.

Сторітеллінг успішно застосовується для сімейного виховання дітей. Дорослі розповідають історії зі свого життя дітям, підліткам, намагаються поділитися досвідом. Очевидно, це допомагає зміцнити сімейні зв'язки між поколіннями, взаєморозуміння і повагу до старших.

Play-back teamp є модифікацією сторітеллінга. Він дає можливість за допомогою професійних акторів на сцені зробити зримою якусь ситуацію, що трапилася в далекому минулому або тільки що відбулася в сьогоденні. Мета практик *Play-back театру* – вплив на глядачів за допомогою рефлексії. Разом з тим сильною стороною *Play-back театру* є і те, що він дозволяє в короткі терміни моделювати ситуацію, незначно змінюючи один або кілька компонентів подається на сцені ситуації.

Рольові ігри: розігрування групою учасників розробленого заздалегідь сценарію, так чи інакше пов'язаного з освітньою галуззю, розширює погляди, змінює ставлення до напрямку або до теми, наочно показує наслідки поведінки в тій чи іншій заданій ситуації; моделює кризові ситуації в безпечних умовах. Важливо при цьому, щоб поведінка учасників не обмежувалася жорсткими правилами, але визначалося розумінням своєї ролі [1].

Незважаючи на те, що навчання з використанням *шедоуінга* (*Job Shadowing* – «пересування немов тінь») відносять до найменш витратних методів, він поки не набув поширення в нашій країні. Шедоуінг став використовуватися як ефективний спосіб виховання, розвитку, навчання молоді. Суть його пов'язана з тим, що навчається протягом певного часу в ході виконання будь-якої роботи знаходиться поруч з досвідченим майстром-керівником, слід всюди за ним як «тінь». Представляється перспективним використання його в неформальних освітніх практиках для різновікових груп.

Використання в неформальній освіті *секондмента* (*Secondment*) також досить рідко зустрічається в українській повсякденній освітній практиці. Традиційно використовується в практичній діяльності аналог – стажування – не може врахувати всіх особливостей володіє більш широкими можливостями способу секондмент, який передбачає переміщення лідера освітньої групи в іншу групу, іншу за тематикою, напрямком практичної діяльності, проектною ідеєю, тощо [3].

Навчання за допомогою *Баддінга* (*Buddying*) також рідко використовується. Зміст його пов'язаний зі значенням терміну «buddy», який можна трактувати в перекладі з англійської як партнер, друг, помічник, той, хто простягає руку допомоги. Баддінг передбачає існування двох сторін: одна зі сторін передає знання, інша – отримує. Обидві сторони знаходяться в ситуації рівноцінного партнерства, передачі різної інформації, порад і рекомендацій один одному на рівних правах. Однак при цьому одна зі сторін може надавати підтримку іншій в освоєнні нових компетенцій, досягненні особистих цілей або цілей співтовариства, якому вона належить. Баддінг іноді розглядають як допомогу, керівництво, опіку або захист однієї людини іншою.

Іноді - як неформальне наставництво або рівноправний коучинг [6].

Ігри, різні за змістом завдання зі змагальними елементами організуються для залучення уваги учасників гри до того чи іншого питання, теми, тощо. Часто вони організуються для знайомства учасників якої-небудь події, програми, проекту, створення умов співпраці групи. Вони вважаються дуже ефективними. Як правило, таким завданням приділяють незначний час, підлаштовуючи їх, оперативним коректуючи відповідно до потреб групи [7].

Симуляції пов'язані з відтворенням реальної життєвої ситуації. Вони організуються для того, щоб стимулювати учасників до пошуку оптимального рішення в обмежений час для виходу з кризової, небезпечної або повчальної ситуації, схожою з тією, що реально відбувається в житті. При цьому учасники вступають в дію, реагуючи на події, що відбуваються самостійно, без програмування ролей і алгоритму дій. Такі завдання максимально наближені до реальності, тому вимагають ретельної, копійної підготовки. Оскільки симуляції часто пов'язані з екстремальними ситуаціями, після закінчення вони вимагають виявлення членів групи, які потребують подальшої підтримки і виведення з ігрової ситуації

Демонстрація використовується для презентації техніки та правил роботи з нею. Важливо забезпечити кожному присутньому рівні можливості знайомства з умовами і особливостями роботи в заданих умовах.

Моделювання (педагогічне моделювання) пов'язують з наслідуванням учасників даної діяльності будь-якої моделі або зразком, реально існуючого в житті. Моделювання включає спостереження за тим або іншим зразком, використання його на практиці, обговорення властивостей моделюваного зразка і вирішення поставленого завдання. Для здобувачів освіти моделювання можна використовувати в освоєнні нової техніки, методу або способу, поведінки в незнайомій ситуації, знайомства з новою культурою (формування міжкультурного діалогу). При цьому важливою умовою є довіра учасників один до одного [4].

Мозковий штурм використовується для вирішення проблемної ситуації. Він передбачає груповий пошук ідеї. Як правило, ідеї фіксуються без оцінки протягом обмеженого часу, а потім обговорюються учасниками групи. Мозковий штурм не тільки активізує діяльність групи, але і створює в студентському співтоваристві умови для розвитку творчого мислення, вироблення нестандартного рішення. Важливо, що мозковий штурм потребує значної підготовки групи до співпраці, вміння ведучого управляти дискусією. Важливою умовою також є довіра учасників один до одного.

Як видно з представленого огляду, такі способи організації неформальної освіти, як шедоуінг, секондмент, Баддінг, характеризуються спрямованістю на рівноправні партнерські відносини, які стають більш ефективними при вибудовуванні відносин спів-буття, співпраці, творчої співпраці в

студентському співтоваристві (в групі, на акультеті, в команді, в іншому співтоваристві). На відміну від них, використання в освітніх практиках в студентському співтоваристві наставництва, стажування, коучингу характеризується зв'язками підпорядкованості, що в меншій мірі дозволяє рекомендувати їх для роботи.

Дискусійним в даний час є питання про особливу роль в подальшому розвитку неформальної освіти *електронних способів освіти*. У повсякденну освітню практику увійшли енциклопедія Wikipedia, блоги, дискусійні форуми, відеосервіс на YouTube, Skype, Zoom, Meet, Facebook, Google та ін. Масштаби спілкування в соціальних мережах надзвичайно великі.

Інформаційні технології дозволяють створювати нові методи неформальної освіти. Технології WAP або GPRS привели до впровадження в освітню практику *mobile learning* (навчання за допомогою мобільних телефонів, i-Pad, портативних комп'ютерів, тощо). Однак питання про значимість їх для освіти студентської спільноти не має однозначної відповіді. До перспективних електронних способів неформальної освіти можна віднести блоги, он-лайн бібліотеки (wikis). Перевага он-лайн бібліотеки полягає в тому, що наповнювати інформацією її можуть, наприклад, діти з батьками.

Серед труднощів впровадження електронних способів освіти можна назвати нерозуміння дорослими можливості управління неформальними групами молоді засобами освіти, проблеми технічної оснащеності електронних способів освіти, технічні та фінансові труднощі створення високотехнологічних продуктів *e-learning*, брак професійних тьюторів, кураторів, модераторів, фасилітаторів та інших фахівців в області розробки електронних освітніх програм і управління дистанційним навчанням.

Зазначимо, що умовами вибору способу неформальної освіти є: ситуативна доцільність гри / завдання та відповідність темі освітньої практики або маршруту; готовність різновікової групи до ігрових дій; рівень сформованості спільноти; врахування вікових, гендерних, соціальних, інших відміннос-

тей; кількість учасників групи; можливість імпровізації в просторі гри. Для різновікової спільноти важливо забезпечити психологічну і фізичну безпеку гри / завдання.

Висновки та пропозиції. Отже, моделюючи життєві ситуації учасники неформальних освітніх практик можуть безболісно формувати особистісний досвід і проєктувати стратегію і тактику подальшої власної освіти в різновікових спільнотах. Можна сказати, що неформальна освіта в різновікових спільнотах відкриває нові перспективи розвитку всієї системи освіти України. Впровадження неформальної освіти в роботу ЗВО покращує показники ефективності та якості освіти майбутніх вчителів, підвищує позитивну мотивацію здобувачів до отримання освіти; гнучкість, необхідну для задоволення різноманітних індивідуальних потреб; свободу відносин і комфортної освітньої атмосфери тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Алексеева А. В. Застосування тренінгових технологій у процесі підвищення професійної конкурентоздатності особистості. Практична психологія та соціальна робота. 2011. № 9. С. 34-42.
2. Архипова С. П. Основи андрагогіки : навчальний посібник. Черкаси, 2002. 183 с.
3. Барабаш О. Специфіка організації неперервної освіти у Канаді. Порівняльна професійна педагогіка. 2012. №1. С. 40-45.
4. Веретенко Т. Г., Манойло І. С. Педагогічний тренінг: навчальний посібник. 2-ге вид., перер. та доп. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006. 128 с.
5. Гаєвський Б. А. Основи науки управління. К. : МАУП, 1997. 112 с.
6. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
7. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2005. 399 с.
8. Пономарьова Г. Ф. Демократизація управління і контролю за вищим навчальним закладом. Вища школа. 2005. № 5-6. С. 3-9.

Vol.3

№43/2020

ISSN 3375-2389

The journal publishes materials on the most significant issues of our time. Articles sent for publication can be written in any language, as independent experts in different scientific and linguistic areas are involved.

The international scientific journal “Danish Scientific Journal” is focused on the international audience. Authors living in different countries have an opportunity to exchange knowledge and experience.

The main objective of the journal is the connection between science and society. Scientists in different areas of activity have an opportunity to publish their materials. Publishing a scientific article in the journal is your chance to contribute invaluablely to the development of science.

Editor in chief – Lene Larsen, Københavns Universitet

Secretary – Sofie Atting

- Charlotte Casparsen – Syddansk Erhvervsakademi, Denmark
- Rasmus Jørgensen – University of Southern Denmark, Denmark
- Claus Jensen – Københavns Universitet, Denmark
- Benjamin Hove – Uddannelsescenter Holstebro, Denmark
- William Witten – Iowa State University, USA
- Samuel Taylor – Florida State University, USA
- Anie Ludwig – Universität Mannheim, Germany
- Javier Neziraj – Universidade da Coruña, Spain
- Andreas Bøhler – Harstad University College, Norway
- Line Haslum – Sodertorns University College, Sweden
- Daehoy Park – Chung Ang University, South Korea
- Mohit Gupta – University of Calcutta, India
- Vojtech Hanus – Polytechnic College in Jihlava, Czech Republic
- Agnieszka Wyszynska – Szczecin University, Poland

Also in the work of the editorial board are involved independent experts

1000 copies

Danish Scientific Journal (DSJ)

Istedgade 104 1650 København V Denmark

email: publishing@danish-journal.com

site: <http://www.danish-journal.com>